

Programació Didàctica

Educació per a la Ciutadania

Document aprovat el juny de 2011

ÍNDEX

0-Contribució de l'àrea a les competències bàsiques	3
1-Objectius relacionats amb les competències bàsiques	5
2-Adequació i seqüència dels objectius per cicles	7
3-Selecció i seqüenciació de continguts d'educació artística	11
4-Enfocaments metodològics	13
5-Avaluació	19
6-Mesures de reforç i suport. criteris per elaborar les adaptacions necessàries per a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu (nese)	22
7-Tractament de la lectura, de les tecnologies de la informació i la comunicació i de l'educació en valors	23
8- Procediments per avaluar el procés d'ensenyament- aprenentatge	24

EDUCACIÓ PER A LA CIUTADANIA I ELS DRETS HUMANS

0- Contribució de l'àrea al desenvolupament de les competències bàsiques

L'educació per a la ciutadania contribueix a desenvolupar alguns aspectes destacats de diverses competències, però es relaciona directament amb la *competència social i ciutadana*. L'àrea afronta l'àmbit personal i públic implícit en aquesta competència: propicia l'adquisició d'habilitats per viure en societat i per exercir la ciutadania democràtica. Així, l'àrea pretén el desenvolupament de nins i nines com a persones dignes i íntegres, la qual cosa exigeix reforçar l'autonomia, l'autoestima i la identitat personal, i afavorir l'esperit crític per ajudar a la construcció de projectes personals de vida.

Amb el desenvolupament de la *competència social i ciutadana* es contribueix també a millorar les relacions interpersonals en la mesura que l'àrea afavoreix la universalització de les pròpies aspiracions i drets per a tots els homes i les dones, impulsa els vincles personals basats en sentiments, i ajuda a afrontar les situacions de conflicte, ja que proposa la utilització sistemàtica del diàleg.

Perquè tot plegat sigui possible, aquesta àrea inclou continguts específics relatius a la convivència, a la participació, al coneixement de la diversitat i de les situacions de discriminació i injustícia, que han de permetre consolidar les habilitats socials, ajudar a generar un sentiment d'identitat compartida, a reconèixer, acceptar i usar convencions i normes socials, i a interioritzar els valors de cooperació, solidaritat, compromís i participació tant en l'àmbit privat com en la vida social i política, i ha d'afavorir, així mateix, l'assimilació de destreses per conviure.

A més, aquesta àrea contribueix a l'adquisició del coneixement dels fonaments i les formes d'organització de les societats democràtiques, a la valoració de la conquesta dels drets humans i al rebuig dels conflictes entre els grups humans i davant les situacions d'injustícia. Són continguts específics de l'àrea els principis continguts en la Declaració universal dels drets humans, la Convenció dels drets dels infants i la Constitució espanyola, així com la seva aplicació per part de diverses institucions.

La identificació dels deures ciutadans i l'assumpció i l'exercici d'hàbits cívics adequats a la seva edat i a l'entorn escolar i social ha de permetre que els futurs ciutadans s'iniciïn en la construcció de societats més cohesionades, lliures, pròsperes, equitatives i justes.

Al desenvolupament de la *competència per aprendre a aprendre* s'hi contribueix en la mesura que l'àrea proposa l'estímul de les habilitats socials, l'impuls del treball en equip, la participació i l'ús sistemàtic de l'argumentació, cosa que requereix el desenvolupament d'un pensament propi. La síntesi de les idees pròpies i alienes, la presentació raonada del propi criteri i la confrontació ordenada i crítica de coneixement, informació i opinió també afavoreixen els aprenentatges posteriors.

Des de l'àrea també s'afavoreix la competència d'*autonomia i iniciativa personal*, en la mesura que es desenvolupen iniciatives de planificació, presa de decisions, participació, organització i assumpció de responsabilitats. L'àrea entrena en el diàleg i el debat, en la participació, en l'aproximació respectuosa a les diferències socials, culturals i econòmiques i en la valoració crítica d'aquestes diferències, així com de les idees. El currículum atén, des de l'argumentació, la construcció d'un pensament propi i la presa de posició sobre problemes i possibles solucions. Amb això s'enforteix l'autonomia dels alumnes per analitzar, valorar i decidir, des de la confiança en si mateixos i el respecte per les altres persones, així com la disposició a assumir riscos en les relacions interpersonals.

Finalment, es contribuirà a la *competència en comunicació lingüística* a partir del coneixement i de l'ús de termes i conceptes propis de l'àrea. A més, l'ús sistemàtic del debat (procediment imprescindible en aquesta àrea) ajuda específicament a aquesta competència, perquè exigeix exercitar-se en l'escolta, l'exposició i l'argumentació.

1.Objectius l'àrea d'educació artística relacionats amb les competències bàsiques.

OBJECTIUS	CB
1-Desenvolupar l'autoestima, l'afectivitat i l'autonomia personal en les seves relacions amb les altres persones, així com una actitud contrària a la violència, els estereotips i els prejudicis.	1,3,5,7,8
2-Desenvolupar habilitats emocionals, comunicatives i socials per actuar amb autonomia en la vida quotidiana i participar activament en les relacions de grup, mostrant actituds generoses i constructives.	1,3,5,7,8
3-Conèixer i apreciar els valors i les normes de convivència, i aprendre a obrar d'acord amb aquestes.	3,5,7
4-Reconèixer que la diversitat enriqueix i que no ha de ser un obstacle per a la convivència, mostrar respecte pels costums i per les maneres de viure de persones i poblacions diferents de la pròpia.	3,5,6,7
5-Conèixer, assumir i valorar els principals drets i obligacions que deriven de la Declaració universal dels drets humans, de la Convenció sobre els drets dels infants i de la Constitució espanyola.	1,5,7
6-Conèixer els mecanismes fonamentals de funcionament de les societats democràtiques i valorar el paper de les administracions en la garantia dels serveis públics i l'obligació dels ciutadans de contribuir al seu manteniment i complir les seves obligacions cíviques.	3,5,7
7-Conèixer l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears en una aproximació general.	3,5
8-Conèixer les institucions autonòmiques, insulars i municipals de les Illes Balears.	3,5
9-Identificar i rebutjar situacions d'injustícia i de discriminació, mostrar sensibilitat per les necessitats de les persones i grups més desfavorits i desenvolupar comportaments solidaris i contraris a la violència.	3,5,8
10-Prendre consciència de la situació del medi ambient i desenvolupar actituds de responsabilitat en la protecció de l'entorn immediat.	3,8

11-Adquirir hàbits de consum racional i responsable.	3,5,7
12-Conèixer i respectar les normes bàsiques que regulen la circulació, especialment aquelles que tenen a veure amb la seguretat.	1,3,5

2.Adequació i seqüència dels objectius

1-Desenvolupar l'autoestima, l'afectivitat i l'autonomia personal en les seves relacions amb les altres persones, així com una actitud contrària a la violència, els estereotips i els prejudicis.

- Identificar, acceptar críticament i construir la pròpia identitat, desenvolupant l'autoestima en tots els àmbits de la personalitat.
-
- * Reconèixer l'alteritat des de criteris d'igualtat i identificar les relacions d'interdependència amb els altres. Desenvolupar una actitud favorable a la superació dels prejudicis i contrària a la violència i als comportaments discriminatoris.
- * Actuar amb autonomia i responsabilitat en la vida quotidiana i en les relacions de grup, tot elaborant i aplicant valors i normes de convivència.

2-Desenvolupar habilitats emocionals, comunicatives i socials per actuar amb autonomia en la vida quotidiana i participar activament en les relacions de grup, mostrant actituds generoses i constructives.

- * Presa de consciència dels diferents grups socials als quals l'alumnat pertany. Identificació de les aportacions que com a ciutadans es poden fer a cada un dels nostres grups de pertinença.
- * Desenvolupar mecanismes d'autoregulació de les pròpies emocions i de la pròpia conducta, habilitats emocionals i de comunicació assertiva en les relacions personals i de grup, mostrant actituds empàtiques, solidàries i constructives.
- * Reconeixement de costums, tradicions i estils de vida propis i d'altres companys i companyes. Valoració de les celebracions i manifestacions culturals com a signes d'identitat i formes de cohesió social.

* Desenvolupament de l'hàbit d'observar i interpretar críticament la representació de la realitat a través dels mitjans de comunicació.

* Valoració de la capacitat per adaptar-se a una realitat en constant evolució, per mitjà d'actituds flexibles i obertes.

* Valoració de la disponibilitat per trobar solucions als problemes i intentar millorar la realitat.

3-Conèixer i apreciar els valors i les normes de convivència, i aprendre a obrar d'acord amb aquestes.

* Valoració de les normes de convivència que han de regular les relacions socials a les famílies i a l'escola, i de la transformació de la seva bona pràctica en hàbits cívics aplicables a d'altres àmbits relacionals.

* Valoració i aplicació del diàleg i la mediació com a instruments per resoldre els problemes de convivència i els conflictes d'interessos en les relacions interpersonals. Desenvolupament de la capacitat d'expressió d'opinions i judicis de forma assertiva.

* Identificació i desenvolupament de sentiments favorables als valors cívics de la societat democràtica (respecte, tolerància, participació, solidaritat, convivència, compromís, justícia, igualtat, llibertat) i aplicació en situacions de convivència dins l'entorn immediat (família, veïnatge, amistats), entre iguals i en les relacions intergeneracionals.

4-Reconèixer que la diversitat enriqueix i que no ha de ser un obstacle per a la convivència, mostrar respecte pels costums i per les maneres de viure de persones i poblacions diferents de la pròpia.

* Reconeixement de la diversitat social, cultural, de gènere i d'opcions religioses i laiques que es manifesten a l'entorn i manifestació d'actituds de sensibilitat, respecte i empatia envers costums, valors morals, sentiments i formes de vida diferents als propis.

5-Conèixer, assumir i valorar els principals drets i obligacions que deriven de la Declaració universal dels drets humans, de la Convenció sobre els drets dels infants i de la Constitució espanyola.

* Identificació de drets i deures que regulen l'ús dels béns comuns i dels serveis públics, aplicant conductes de responsabilitat i preservació en el seu ús.

* Identificació dels drets i deures individuals i col·lectius recollits en les declaracions universals, l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears i la Constitució espanyola. Responsabilitat en l'exercici dels drets i deures que ens corresponen com a membres d'un grup i acceptació de compromisos i assumpció de responsabilitats en activitats de l'entorn.

* Valoració de la participació com un dret i un deure. Identificació i ús dels mecanismes de participació en el funcionament de l'aula i de l'escola, valorant les estratègies de treball en grup implicades.

6-Conèixer els mecanismes fonamentals de funcionament de les societats democràtiques i valorar el paper de les administracions en la garantia dels serveis públics i l'obligació dels ciutadans de contribuir al seu manteniment i complir les seves obligacions cíviques.

* Valoració de les administracions (local, autonòmica, estatal, europea) com a garantia dels serveis públics i de la importància de la participació ciutadana en el funcionament de les institucions.

* Pràctica de normes cíviques i assumpció de rols per mitjà del joc i la simulació.

7-Conèixer l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears en una aproximació general.

8-Conèixer les institucions autonòmiques, insulars i municipals de les Illes Balears.

9-Identificar i rebutjar situacions d'injustícia i de discriminació, mostrar sensibilitat per les necessitats de les persones i grups més desfavorits i desenvolupar comportaments solidaris i contraris a la violència.

* Reconeixement dels valors comuns en les diferents manifestacions de la diversitat i dels valors de les dones que han estat tradicionalment marginats per la societat.

* Identificació i rebuig de les causes que provoquen situacions de marginació, discriminació i injustícia social en l'entorn local i en el món, incidint especialment en les referides a l'explotació a la infància. Manifestació d'actituds de cooperació i solidaritat davant els problemes i les necessitats dels altres.

10-Prendre consciència de la situació del medi ambient i desenvolupar actituds de responsabilitat en la protecció de l'entorn immediat.

11-Adquirir hàbits de consum racional i responsable.

* Defensa i cura de l'entorn, valorant les repercussions que té a nivell global la gestió local dels recursos i identificant les bones pràctiques alternatives i estratègies de consum responsable.

12-Conèixer i respectar les normes bàsiques que regulen la circulació, especialment aquelles que tenen a veure amb la seguretat.

3. Selecció i seqüència dels continguts per nivell

ÀREA D'EDUCACIÓ PER A LA CIUTADANIA	
Bloc 1. Individus i relacions interpersonals i socials	5è
1-Autonomia i responsabilitat. Valoració de la identitat personal, de les emocions, del benestar i dels interessos propis i dels altres. Desenvolupament de l'empatia.	x
2-La dignitat humana. Coneixement i valoració dels drets humans i dels drets de la infància. Establiment de relacions entre drets i deures.	x
3-Reconeixement de les diferències de sexe. Identificació de desigualtats entre dones i homes i valoració de la igualtat de drets de dones i d'homes a la família i al món laboral i social.	x
Bloc 2. La vida en comunitat	
1-Identificació dels valors cívics de la societat democràtica: respecte, tolerància, solidaritat, justícia, cooperació i cultura de la pau.	x
2-Aplicació dels valors cívics en situacions de convivència i conflicte a l'entorn immediat (família, centre escolar, amistats, localitat).	x
3-Desenvolupament d'actituds de comprensió i solidaritat, i valoració del diàleg per solucionar els problemes de convivència i els conflictes d'interessos en la relació amb les altres persones.	x
4-Valoració de la convivència intercultural en les escoles de les Illes Balears com a font d'enriquiment.	x
5-El dret i el deure de participar. Valoració de les diferents vies de participació.	x
6-Responsabilitat en l'exercici dels drets i els deures individuals que corresponen a cada infant com a	x

membre dels grup en què s'integra i participació en les tasques i decisions dels grups.	
7-La diversitat social, cultural i religiosa. Respecte crític pels costums i per les formes de vida diferents de la pròpia. Identificació de situacions de marginació, desigualtat, discriminació i injustícia social.	x
Bloc 3. Viure en societat	
1-La convivència social. Necessitat de dotar-nos de normes per conviure. Coneixement i valoració dels principis de convivència que estableix la Constitució espanyola.	x
2-Identificació, valoració, respecte i cura dels béns comuns i dels serveis públics que els ciutadans reben de l'Estat (Ajuntament, Comunitat Autònoma o Administració central de l'Estat), i valoració de la importància que tothom contribueixi al seu manteniment a través dels impostos.	x
3-Hàbits cívics. Reconeixement del paper de la protecció civil i la col·laboració ciutadana enfront dels desastres. La seguretat integral dels ciutadans. Valoració de la defensa com un compromís cívic i solidari al servei de la pau.	x
4-Consum racional i responsable. Reconeixement de la influència del missatge publicitari en els models i hàbits socials.	x
5-Respecte per les normes de mobilitat viària. Identificació de causes i grups de risc en els accidents de trànsit (vianants, viatgers, ciclistes, etc.).	x

4- Enfocaments metodològics.

L'aprenentatge d'aquesta àrea va més enllà de l'adquisició de coneixements. Se centra en les pràctiques escolars que estimulen el pensament crític i la participació, que faciliten l'assimilació dels valors en què es fonamenta la societat democràtica per tal de formar futurs ciutadans responsables, participatius i solidaris. En aquest sentit, els plantejaments metodològics han de ser planificats amb cura, ja que són decisius a l'hora d'assegurar que el coneixement de determinats principis i valors generi l'adquisició d'hàbits i influeixi en el comportament.

El començament de l'adolescència és una etapa de transició en la qual es modifiquen les relacions afectives. Els preadolescents s'inicien en una socialització més àmplia, de participació autònoma en grups d'iguals, en associacions diverses, etc. Convé preparar-los per a la transició a l'ensenyament secundari i al nou sistema de relacions interpersonals i institucionals que suposa una participació basada en la representació o delegació i que requereix un entrenament, i aquesta àrea és un àmbit privilegiat per fer-ho.

El tractament metodològic de l'àrea es fonamenta en dos eixos bàsics: la participació responsable i la reflexió.

Participació

L'assimilació dels continguts que prenen part en el desenvolupament de competències es fa efectiu si aquests continguts tenen sentit i si són significatius per als alumnes. Entre els continguts de l'àrea d'educació per a la ciutadania i els drets humans es troben els referents a les relacions interpersonals i socials i a la vida en comunitat, que recullen, entre d'altres aspectes, les vies de participació i de col·laboració dels ciutadans en els grups propers i en la societat, així com els principis democràtics que la regeixen. L'àmbit escolar ha d'afavorir les situacions de participació de l'alumnat en la planificació, l'organització i la gestió d'activitats relacionades amb l'àmbit escolar o amb l'entorn, tant per al creixement personal dels alumnes com per a l'entrenament en la col·laboració social.

Dins l'aula, les activitats basades en el treball cooperatiu permeten exercitar aquests aprenentatges: des de la planificació (suggeriment de temes d'investigació, primer de forma individual i consensuats després per tot el grup), a la constitució dels grups de feina (en els quals tots han de tenir un paper actiu, s'han de valorar totes les aportacions i s'han d'oferir solucions constructives, a través del diàleg, en cas de confrontament d'opinions o de petits conflictes), fins al repartiment de tasques i l'establiment d'acords de grup sobre l'obtenció, la selecció i l'elaboració de la informació.

Les celebracions i les festes escolars són també ocasions en què els nins/es d'aquestes edats poden i han de fer sentir la seva veu, alhora que col·laboren amb responsabilitat en la seva organització i gestió.

L'organització de l'aula i d'altres espais del centre (biblioteca, patis...), l'assumpció de responsabilitats d'aula i de centre, les tutories a infants d'altres edats que acaben d'incorporar-se a la vida de l'escola, etc. són altres oportunitats de què disposen els infants per adquirir i posar en pràctica els valors cívics i els mecanismes de participació, així com per progressar en el reconeixement de la pròpia identitat i en autonomia. Totes aquestes activitats han d'estar regides per la igualtat de rols i pel respecte per les característiques personals dels companys.

Reflexió

Tan important com participar en la vida del centre o de l'entorn és la reflexió sobre les pròpies actuacions i sobre problemes de l'entorn pròxim o llunyà. Per a aquesta reflexió són adequats els debats, els col·loquis, les assemblees, la distribució de rols, etc., en situacions reals o simulades. Totes aquestes dinàmiques s'han de guiar pel respecte a les aportacions dels altres i per un esperit obert i crític, que permeti valorar objectivament les aportacions dels companys i incorporar-ne algunes.

Els motius de reflexió poden partir de documents o de textos escrits; de frases o cites que suscitin el pensament; d'imatges, de situacions o d'experiències aportades pels alumnes, per altres persones, dels mitjans de comunicació, de les tecnologies de la informació i la comunicació... Són útils els treballs d'investigació sobre fenòmens o problemes per als quals sigui necessari cercar, seleccionar i elaborar informació a partir de fonts diverses.

En totes aquestes activitats, l'exposició de fets i conclusions i l'argumentació oral esdevenen destreses lingüístiques bàsiques.

a) Els criteris que se seguiran per dissenyar les activitats o tasques, amb atenció als diferents nivells d'aprenentatge (activitats d'ampliació i reforç).

S'ha d'adequar a les necessitats de cada grup, infants o circumstàncies concretes del grup. Per tant, es tractarà d'un aprenentatge el més individualitzat possible segons les necessitats maduratives de cada alumne. El punt de partida seran els coneixements previs del grup-classe.

Crear situacions comunicatives i fer grups heterogenis.

Dur a terme activitats de reforç i d'ampliació. Procurar treballar les quatre destreses bàsiques: escoltar, parlar, llegir i escriure.

Bàsicament procurarem, a partir de la lectura, conversar, reflexionar i compartir les opinions de tot l'alumnat.

A més a més, donarem molta importància a la recerca d'informació, la reflexió i la redacció de treballs tant individuals com en grup.

b) Els criteris per a l'organització del temps i dels espais i les formes d'organització de l'aula. Aquests criteris han de possibilitar diversos tipus d'agrupament de l'alumnat, incloent els dirigits al **treball cooperatiu** (gran grup, petit grup, treball per parelles, individual...). En aquest sentit, cal arribar a acords que permetin, dins les possibilitats reals del centre, optimitzar els recursos disponibles.

La manera de treballar dins l'aula dependrà tant del tipus d'activitats com del nivell educatiu del grup-classe. Utilitzant criteris de gran grup, petit grup, treball individual, per parelles, interacció entre l'alumnat... Quant a l'organització de l'espai, dependrà de l'activitat en concret o de l'ideari del mestre/a. Aprofitarem aquesta àrea per treballar en grup, afavorir la convivència, el treball cooperatiu i la recerca, tant individualment com en grup.

c) Els materials i els recursos didàctics. Les activitats complementàries.

Els materials i els recursos són molt rellevants per al desenvolupament de les competències bàsiques, especialment d'aquelles que es construeixen a través de totes les disciplines curriculars. En la previsió d'aquests **materials i recursos didàctics** cal tenir en compte que han de ser **variats i adequats a l'enfocament metodològic** que s'empri. En tot cas, són rellevants aquells materials i recursos de consulta i de recerca, tant de forma individual com en grup, incloent l'ús de les TIC, que constitueixen eines per aprendre en totes les àrees i matèries de cada una de les etapes. En aquest sentit, és important el paper de la biblioteca del centre o d'aula.

Els materials i els recursos han de **fomentar l'autonomia i la iniciativa personals**, i s'han d'adequar al disseny d'activitats que siguin coherents amb la realitat de l'aula, diversificades i lligades a situacions reals de l'entorn. És en aquest context que adquireix sentit l'elaboració de materials didàctics propis; el llibre de text esdevé un recurs didàctic més, que no pot ser l'únic. Les activitats complementàries són un recurs més, que pot contribuir al **desenvolupament de les cb**.

El material utilitzat pot ser molt divers. A partir de les propostes del llibre de text, temes d'actualitat i les demandes de l'alumnat, sorgirà el debat, la reflexió, la recerca d'informació i els comentaris que es plasmaran en diversos exercicis, activitats, projectes, treballs i tasques. Utilitzarem els recursos al nostre abast: biblioteca, internet...

Com a activitats complementàries, aprofitarem la gran amplitud de possibilitats que ens ofereix aquesta assignatura per realitzar activitats extracurriculars dins i fora de l'aula per aplicar allò que haguem comentat a classe.

- Mostrar un adequat nivell de coneixement personal, d'autoestima i de gestió emocional en les activitats quotidianes, així com motivació per la millora personal i en la relació amb els altres. Reconèixer, acceptar i respectar les característiques pròpies i les dels companys i companyes i el dret a la pròpia identitat, valorant les diferències. Practicar hàbits de salut i seguretat personal.
- Argumentar i defensar les pròpies opinions desenvolupant habilitats de comunicació assertiva. Escoltar i respectar les opinions dels altres, actuar amb autonomia valorant i responsabilitzant-se de les conseqüències de les pròpies accions.
- Entendre, acceptar i practicar les normes de convivència i els hàbits cívics en les seves relacions personals entre iguals o amb adults. Participar amb responsabilitat en la presa de decisions del grup, utilitzant el diàleg i la mediació per arribar a acords, i ser-ne conseqüent assumint les pròpies obligacions. Assumir i practicar hàbits cívics i actes adreçats al benestar dels altres.
- Reconèixer els drets humans fonamentals recollits en les declaracions universals, l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears i la Constitució espanyola, i els principis de convivència que s'hi recullen, per identificar els deures més importants que se'n deriven i les situacions en què es vulneren aquests drets.
- Identificar els serveis públics prestats per diferents àmbits administratius als quals pertany com a ciutadà/ana i conèixer algunes de les seves competències i responsabilitats socials i el paper que compleixen aquests serveis públics en la vida de la ciutadania, conjuntament amb la importància de la participació i implicació ciutadanes en el seu manteniment.

- Descriure els mecanismes bàsics del funcionament democràtic, aplicats als òrgans de govern de diferents institucions (municipals, autonòmiques, estatals, europees), tot identificant els valors cívics de la societat democràtica i establint un paral·lelisme amb els mecanismes de participació a l'aula i a l'escola.
- Identificar les relacions que es donen entre les pròpies vides i els propis actes i les vides de persones d'altres parts del món, tenint en compte la representació que en fan els mitjans de comunicació, entenent les relacions entre pobles des de la igualtat, el respecte i la cooperació.
- Identificar els mecanismes de participació en accions col·lectives més enllà del marc escolar i adaptar-se al treball en equip en la recerca d'alternatives.
- Identificar i rebutjar les causes que provoquen situacions de marginació, discriminació, injustícia social i violació dels drets humans. Mostrar empatia i valorar i respectar la diversitat social, cultural i de gènere, identificant situacions de desigualtat d'oportunitats.
- Identificar les bones pràctiques en relació al medi i al consum responsable, assumint el compromís personal per transformar les actituds i estils de vida propis en pro de la sostenibilitat. Identificar algunes iniciatives de participació ciutadana que promouen aquestes pràctiques i mostrar-se sensible pels problemes mediambientals.

5- Avaluació

ÀREA: EDUCACIÓ PER A LA CIUTADANIA
Criteris d'avaluació
1-Mostrar respecte per les diferències i les característiques personals pròpies i dels companys, valorar les conseqüències de les pròpies accions i responsabilitzar-se'n.
2-Argumentar i defensar les pròpies opinions, escoltar i valorar críticament les opinions dels altres, mostrant una actitud de respecte per les persones.
3-Acceptar i practicar les normes de convivència. Participar en la presa de decisions del grup utilitzant el diàleg per afavorir els acords i assumint cadascú les seves obligacions.
4-Conèixer alguns dels drets humans recollits en la Declaració universal dels drets humans i en la Convenció sobre els drets de l'infant i els principis de convivència que recull la Constitució espanyola, i identificar els deures més rellevants associats a aquests.
5-Reconèixer i rebutjar situacions de discriminació, marginació i injustícia, i identificar els factors socials, econòmics, d'origen, de gènere o de qualsevol altre tipus que provoquen aquestes situacions.
6-Posar exemples de serveis públics prestats per diferents institucions i reconèixer l'obligació dels ciutadans de contribuir al seu manteniment a través dels impostos.
7-Explicar el paper que compleixen els serveis públics en la vida dels ciutadans i mostrar actituds cíviqües en aspectes relatius a la seguretat viària, a la protecció civil, al consum responsable, a la defensa al servei de la pau i a la seguretat integral dels ciutadans.

1.Procediments d'avaluació i criteris de qualificació de l'aprenentatge de l'alumnat.

- Procediments d'avaluació de l'aprenentatge:

A la programació didàctica explicitarem els procediments que es duran a terme per avaluar els aprenentatges dels alumnes. Aquests instruments d'avaluació hauran de ser variats, i hauran de dirigir-se tant als resultats com al procés.

Aquests seran els següents:

- Observació sistematitzada
- Exposicions orals
- Comprensió lectora i comprensió escrita
- Redaccions de tot tipus de text (narració, descripció, diàleg...)
- Revisió de quaderns

-Criteris de qualificació de l'aprenentatge

Finalment, definirem els criteris de qualificació que se seguiran per determinar el resultat de l'avaluació de l'àrea al llarg del curs i, en particular, de la qualificació final ordinària.

Aquests seran els següents:

Tenim en compte diferents aspectes de presentació, segons el grup i el nivell educatiu, com:

- Netedat
- Ordre
- Organització

- Claredat
- Reflexió i argumentació de les seves opinions
- Exposició de la informació trobada de manera clara i ben sintetitzada.

6. Mesures de reforç i suport. Criteris per elaborar les adaptacions necessàries per a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu (nese).

La programació ha de respondre a les necessitats de tot l'alumnat, el que implica preveure activitats amb diferent grau de complexitat i que s'adaptin als diferents ritmes i característiques de l'alumnat, permetent diversos nivells de resolució, d'acord amb els objectius pretesos.

Segons les possibilitats horàries, l'alumnat rep un suport individualitzat dins l'aula o en petit grup fora de l'aula per part dels mestres disponibles, però en realitat és un àrea on cada alumne/a pot participar en la mesura de les seves possibilitats i realitzar les reflexions i plasmacions escrites al seu nivell.

En qualsevol cas, l'alumnat amb NESE rep atenció especialitzat en petit grup o individualment per part de l'Equip de Suport (PT, AL, AD).

Realitzar les adequacions necessàries per a l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu, dirigides a desenvolupar les competències bàsiques i assolir els objectius de l'etapa, seguint les directrius recollides en els documents de planificació del centre.

CRITERIS PER ELABORAR LES ADAPTACIONS PER A L'ALUMNAT AMB NESE

Per les característiques de l'àrea, no són necessàries adaptacions significatives, simplement s'adapten els procediments i els criteris de qualificació.

7. Tractament de la lectura, de les tecnologies de la informació i la comunicació i de l'educació en valors

En les programacions didàctiques s'han de contemplar els acords recollits en la Concreció curricular del centre dirigits a estimular l'interès i l'hàbit de lectura, la competència lectora i a millorar l'expressió oral i escrita i el desenvolupament de la capacitat per dialogar i expressar-se en públic. Igualment, s'han de tenir en compte les mesures acordades sobre el tractament de les tecnologies de la informació i la comunicació per a l'aprenentatge de les disciplines, així com el tractament dels valors que el centre hagi planificat.

Cada setmana dedicam mitja hora únicament i exclusiva a treballar la lectura i la comprensió lectora, però en totes les classes la lectura sol tenir un paper fonamental per poder treballar cada tema proposat.

Treballam específicament la comprensió lectora a partir de la lectura i debat, comentaris i reflexió de cada un dels temes i aspectes de l'assignatura. En el foment de la lectura, la biblioteca d'aula esdevé un espai fonamental, tant per activitats d'animació a la lectura, adquisició de l'hàbit lector i foment de la lectura, a més d'un dels llocs principals per a la investigació i recerca d'informació, que en aquest cas és fonamental per al desenvolupament de manera profitosa de l'assignatura.

Quant a les TIC, en aquesta àrea suposen un recurs molt motivador i útil per treballar diversos aspectes: recerca d'informació, elaboració de treballs i conclusions; tant a l'aula d'informàtica com a l'aula, amb la pissarra digital, mitjançant internet...

EDUCACIÓ EN VALORS

A partir de les lectures treballades, els debats generals i la reflexió individual i col·lectiva plasmada en activitats d'expressió escrita i oral es treballa l'educació en valors, tan important a la societat actual i suposa una part fonamental d'aquesta assignatura.

8. Avaluació del procés d'ensenyament- aprenentatge

Les programacions didàctiques han d'incloure els procediments que s'utilitzen per avaluar el procés d'ensenyament–aprenentatge. En aquest sentit cal establir com es du a terme aquest seguiment, especialment pel que fa a les estratègies metodològiques, per tal de millorar l'eficàcia de tot el procés.

En el marc del nou ensenyament per competències hem de tenir en compte els indicadors d'èxit: l'avaluació ha d'estar al servei de qui aprèn i ensenyar a aprendre i avaluar són en realitat tres processos inseparables. L'avaluació ens servirà per conèixer el nivell de suficiència assolit, adaptar l'ensenyament a les seves necessitats i prendre decisions de promoció.

En aquest sentit s'han de dur a terme tres fases d'avaluació:

- recollida d'informació mitjançant diferents instruments (proves específiques, observacions, treballs, comentari de text ,velocitat lectora, comprensió lectora, . . .)
- valoració, amb un criteris adequats, útils, viables i precisos.
- presa de decisions, conseqüent amb la informació recollida i la valoració feta.

Quant a l'avaluació del professorat, partirem sempre de l'autoreflexió, compartir diferents punts de vista, opinions,... a les reunions de cicle i en alguns casos avaluació externa per part dels organismes competents.

En el cas concret de l'avaluació d'aquesta àrea, ens basarem en la participació a classe, la capacitat de l'alumnat de reflexionar i compartir les seves opinions i, com a proves específiques, els treballs realitzats, tant individualment com en grup.